EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

تجديد الإيمان

Tajdīd al-īmān

Reînnoirea credinței

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr

Reînnoirea credinței

تجديد الإيمان

Tajdīd al-īmān

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: تجديد الإيمان
Ediția I
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Text arab coranic: Tanzil Project, text Uthmani v1.1, © 2007–2026 Tanzil Project, licența Creative Commons Attribution 3.0 (CC BY 3.0), https://tanzil.net. Textul arab este reprodus fără modificări; fragmentele sunt indicate în referințe.

Detaliu de legătură de carte · India, secolul al XVII-lea. The Metropolitan Museum of Art, 55.121.10.45 · CC0 / domeniul public.

Cuprins

Credința are nevoie să fie reînnoită 1
Grija primelor generații pentru credință 3
Cauzele sporirii și întăririi credinței 7
1. Învățarea cunoașterii religioase 7
2. Cunoașterea numelor și atributelor lui Allah 9
3. Meditarea la viața nobilului Profet 9
4. Cunoașterea frumuseților religiei islamice 10
5. Citirea vieților primelor generații drepte 10
6. Cugetarea la semnele lui Allah din creație 11
7. Ascultarea lui Allah și împlinirea poruncilor Sale 11
Cauzele micșorării și slăbirii credinței 13
Cauzele lăuntrice 13
Cauzele exterioare 19
Indice 25

Credința are nevoie să fie reînnoită

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător. Toată lauda Îi aparține lui Allah, Domnul lumilor. Binecuvântarea și pacea fie asupra robului, Trimisului și alesului Său iubit, Profetul nostru Muḥammad, asupra familiei sale și a tuturor companionilor săi.

Acestea fiind spuse, credința este cel mai important lucru de care robul trebuie să se îngrijească în această viață. Ea este cel mai bun lucru dobândit de suflete și câștigat de inimi, prin care robul ajunge la înălțare în această lume și în Viața de Apoi. Mai mult, orice bine din această lume și din Viața de Apoi depinde de credința corectă.

Fiecare rob credincios care își dorește binele trebuie, așadar, să-și cerceteze credința și să privească starea sa în raport cu ea: crește, se întărește și sporește, ori, dimpotrivă, slăbește, se împuținează și se micșorează? Câtă nevoie are să-și reînnoiască credința, să caute să o desăvârșească, să se ferească de ceea ce o micșorează și o slăbește și să lucreze pentru întărirea ei!

Credința este atinsă de multe lucruri care o micșorează: ispitele lumii, șoaptele lui Șayṭān, tovarășii răi, tovărășia celor corupți, sufletul care poruncește răul și alte lucruri ce aduc slăbirea și micșorarea ei. De aceea, ea cere un efort stăruitor pentru întărire și reînnoire.

Al-Ḥākim, în al-Mustadrak, și aṭ-Ṭabarānī, în al-Muʿjam al-kabīr, au relatat de la ʿAbd Allah ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ — Allah să fie mulțumit de amândoi — că Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus: „Credința din lăuntrul unuia dintre voi se uzează așa cum se uzează haina. Cereți-I, așadar, lui Allah să reînnoiască credința în inimile

voastre!”[1]

A descris credința ca uzându-se așa cum se uzează haina, adică se învechește, slăbește și se împuținează din pricina neascultărilor și păcatelor în care omul poate cădea, a feluritelor preocupări și distrageri ale acestei vieți care îl îndepărtează de credință și a marilor ispite care îi răpesc prospețimea, vitalitatea și puterea și îi slăbesc frumusețea, buna înfățișare și strălucirea. Profetul a îndrumat aici către nevoia de a reînnoi credința în inimă printr-o îndreptare sinceră spre Allah: *„Cereți-I lui Allah să reînnoiască credința în inimile voastre!”*

Aceasta cere o îndreptare sinceră spre Allah și o cerere stăruitoare ca El să sporească și să întărească credința, să o reînnoiască în inimă și să o statornicească acolo. Allah spune:

﴿يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱلۡقَوۡلِ ٱلثَّابِتِ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِ﴾

„Allah îi statornicește pe cei care cred prin cuvântul statornic, în viața acestei lumi și în Viața de Apoi.”
Coranul, 14:27 (fragment)

Omul trebuie să lupte cu sine însuși, să-și ceară socoteală, să se oblige la adevăr și să se țină cu fermitate de el. Allah spune:

﴿وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ فِينَا لَنَهۡدِيَنَّهُمۡ سُبُلَنَاۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ﴾

„Pe cei care se străduiesc pentru Noi îi vom călăuzi pe căile Noastre. Allah este, cu adevărat, alături de cei care fac binele.”
Coranul, 29:69

1 Vezi al-Mustadrak ʿalā aṣ-Ṣaḥīḥayn, 1/4, și al-Muʿjam al-kabīr, 13/36. Al-Albānī l-a declarat autentic în as-Silsila aṣ-ṣaḥīḥa, nr. 1585.

Este necesară și o mare prudență față de ispite, mai ales în această vreme, când s-au înmulțit cele care slăbesc credința; multe dintre ele lovesc chiar temelia religiei și o dărâmă din rădăcină. Credința este lucrul cel mai de preț care există și comoara cea mai scumpă din această lume. Cine o pierde pierde viața adevărată: omul nu are viață adevărată fără credință. Simplul mers pe picioare, apucarea cu mâinile și vorbirea cu limba, fără credință în Allah, sunt o viață asemenea celei a animalelor, fiindcă la acestea participă deopotrivă omul și animalul. Viața adevărată este viața ascultării față de Cel Milostiv și a urmării Trimisului. De aceea, Allah a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱسْتَجِيبُواْ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾

„O, voi cei care credeți! Răspundeți-I lui Allah și Trimisului când vă cheamă la ceea ce vă dă viață!”
Coranul, 8:24 (fragment)

Grija primelor generații pentru credință

Primele generații, dintre companioni și cei care i-au urmat, se îngrijeau mult de credința lor și îi acordau o atenție deosebită. Relatările despre cercetarea credinței lor și eforturile pentru întărirea și reînnoirea ei sunt numeroase.

Califul drept călăuzit ʿUmar ibn al-Ḫaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — le spunea tovarășilor săi: „Veniți să ne sporim credința!”[2] În altă formulare: „Ridică-te și vino cu noi să ne sporim credința!”[3] Adică: să ne așezăm și să-L pomenim pe Allah, să amintim Paradisul și Focul, amenințarea și făgăduința Lui, nădejdea în El și teama de El. Să amintim toate acestea, ca să ni se sporească și să ni se întărească credința.

2 Relatat de al-Lālakāʾī, în al-Iʿtiqād, nr. 1700. Lanțul său de transmitere este autentic.

3 Relatat de Ibn Abī Ṣayba, în Muṣannaf, nr. 31003. Lanțul său de transmitere este autentic.

ʿAbd Allah ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el — spunea: „Așezați-vă cu noi să ne sporim credința!”[4] Iar în rugile sale spunea:

اللَّهُمَّ زِدْنِي إِيمَانًا وَيَقِينًا وَفِقْهًا

„O, Allah, sporește-mi credința, certitudinea și înțelegerea!”[5]
Invocația lui ʿAbd Allāh ibn Masʿūd

Muʿāḏ ibn Jabal — Allah să fie mulțumit de el — spunea: „Așezați-vă cu noi să trăim un răstimp de credință!”[6]

ʿAbd Allah ibn Rawāḥa — Allah să fie mulțumit de el — îi lua de mână pe unii dintre tovarășii săi și spunea: „Veniți să trăim un răstimp de credință! Veniți să-L pomenim pe Allah și să ne sporim credința prin ascultarea Lui; poate că El ne va pomeni prin iertarea Sa!”[7]

Abū ad-Dardāʾ — Allah să fie mulțumit de el — spunea: „Ține de înțelegerea robului să știe dacă sporește ori se micșorează. Și ține de înțelegerea lui să știe de unde îi vin imboldurile lui Șayṭān.”[8] Vrea să spună că ține de înțelegerea robului să-și cerceteze credința: sporește sau se micșorează? Multora li se micșorează credința fără să observe, iar aceasta arată slăbiciunea înțelegerii și a discernământului.

ʿUmayr ibn Ḥabīb al-Ḫaṭmī — Allah să fie mulțumit de el — spunea: „Credința sporește și se micșorează.” A fost întrebat: „În ce constau sporirea și micșorarea ei?” A răspuns: „Când Îl pomenim pe Allah, Îi aducem laudă și Îl preaslăvim, aceasta este sporirea ei. Când suntem nepăsători, ne neglijăm îndatoririle și

4 Relatat de al-Bayhaqī, în Ṣuʿab al-īmān, nr. 44.

5 Relatat de al-Ājurrī, în aṣ-Ṣarīʿa, nr. 218. Al-Ḥāfiẓ l-a declarat autentic în al-Fatḥ, 1/48.

6 Relatat de Ibn Abī Ṣayba, în al-Īmān, nr. 105. Al-Albānī l-a declarat autentic în comentariul său la al-Īmān de Ibn Abī Ṣayba, p. 3.

7 Aceeași sursă, nr. 116. Relatarea este bună prin reunirea căilor sale de transmitere.

8 Relatat de Ibn Baṭṭa, în al-Ibāna, nr. 1140.

uităm, aceasta este micșorarea ei."[9]

ʿAlqama ibn Qays an-Naḫaʿī — Allah să aibă milă de el —, unul dintre cei mai mari și mai de seamă urmași ai companionilor, le spunea tovarășilor săi: „Veniți să mergem împreună și să ne sporim credința!"[10]

ʿAbd ar-Raḥmān ibn ʿAmr al-Awzāʿī — Allah să aibă milă de el — a fost întrebat dacă credința sporește. A răspuns: „Da, până când ajunge asemenea munților." A fost întrebat: „Și se micșorează?" A răspuns: „Da, până când nu mai rămâne nimic din ea."[11]

Imamul Aḥmad — Allah să aibă milă de el — a fost întrebat: „Credința sporește și se micșorează?" A răspuns: „Sporește până când ajunge la înălțimea celor șapte ceruri și se micșorează până când ajunge la cea mai de jos adâncime a celor șapte niveluri de jos."[12]

Relatările și cuvintele transmise de la companioni, urmașii lor și imamii învățați despre acest înțeles sunt numeroase. Cine privește viețile acestor companioni, urmași și imami de seamă înțelege cum își cercetau credința, cum se străduiau să o sporească și să o întărească și cum se îndepărtau de ceea ce o slăbea și o micșora. La fel procedează oricine îi urmează în bine.

Șeicul ʿAbd ar-Raḥmān ibn Saʿdī — Allah să aibă milă de el — a spus: „Robul credincios căruia i s-a dat reușită se străduiește neîncetat în două privințe. Prima: împlinirea credinței și a ramurilor ei și înfăptuirea ei prin cunoaștere, faptă și stare lăuntrică. A doua: strădania de a îndepărta ispitele văzute și ascunse care se împotrivesc credinței, o contrazic ori o micșorează. Își tratează lipsurile din prima privință și îndrăzneala de care a dat dovadă în a doua prin căință sinceră și prin

9 Relatat de Ibn Saʿd, în aṭ-Ṭabaqāt, 4/381, și de alții. Lanțul de transmitere este bun.

10 Relatat de Ibn Abī Șayba, în al-Īmān, nr. 104. Al-Albānī l-a considerat bun în comentariul său la această lucrare.

11 Relatat de al-Lālakāʾī, în al-Iʿtiqād, nr. 1740.

12 Relatat de Ibn Abī Yaʿlā, în Ṭabaqāt al-Ḥanābila, 1/259.

îndreptarea lucrurilor înainte de a fi prea târziu."[13]

Aceasta atrage atenția asupra însemnătății îngrijirii ambelor laturi. Robul se preocupă de reînnoirea, întărirea și sporirea credinței și caută să o desăvârșească prin fapte de ascultare și împlinirea poruncii lui Allah. Totodată, caută să îndepărteze lucrurile care o slăbesc și o micșorează. Aceasta cere cunoașterea a două lucruri de seamă, apoi efortul de a le pune în practică: **primul**, cauzele sporirii și întăririi credinței; **al doilea**, cauzele micșorării și slăbirii ei. Sunt multe, însă voi arăta pe scurt pe cele mai importante. Vom începe cu cele care îmboldesc la sporirea și reînnoirea credinței.

13 At-Tawḍīḥ wa-l-bayān li-ṣajarat al-īmān, p. 83.

Cauzele sporirii și întăririi credinței

1. Învățarea cunoașterii religioase
Prin cunoașterea folositoare — cunoașterea Cărții și a Sunnei — credința sporește și se întărește până când se statornicește în inimă. Domeniile cunoașterii religioase sunt foarte numeroase. Mai întâi intră aici citirea Coranului cel Nobil și meditarea asupra lui, fiindcă vorbirea lui Allah se numără printre cele mai puternice mijloace prin care credința sporește. Preaînaltul spune:

﴿وَإِذَا مَآ أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُم مَّن يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ
هَٰذِهِۦٓ إِيمَٰنًا ۚ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ فَزَادَتْهُمْ إِيمَٰنًا وَهُمْ
يَسْتَبْشِرُونَ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا
إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا۟ وَهُمْ كَٰفِرُونَ﴾

„Când este pogorâtă o sură, unii dintre ei spun: «Căruia dintre voi i-a sporit aceasta credința?» Cât despre cei care cred, ea le-a sporit credința și ei se bucură. Iar celor în ale căror inimi este o boală le-a adăugat întinare peste întinarea lor și au murit necredincioși."
Coranul, 9:124-125

Allah Preaînaltul mai spune:

﴿إِنَّ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ يَهْدِى لِلَّتِى هِىَ أَقْوَمُ﴾

„Acest Coran călăuzește către ceea ce este cel mai drept."
Coranul, 17:9 (fragment)

Și spune:

﴿أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَآ﴾

„Oare nu meditează ei asupra Coranului? Ori pe inimile lor sunt lacăte?"
Coranul, 47:24

Și spune:

﴿أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُوا۟ فِيهِ ٱخْتِلَٰفًا كَثِيرًا﴾

„Oare nu meditează ei asupra Coranului? Dacă ar fi de la altcineva decât Allah, ar găsi în el multe nepotriviri."
Coranul, 4:82

Și spune:

﴿كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ إِلَيْكَ مُبَٰرَكٌ لِّيَدَّبَّرُوٓا۟ ءَايَٰتِهِۦ وَلِيَتَذَكَّرَ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ﴾

„O Carte binecuvântată pe care Ți-am pogorât-o, pentru ca ei să mediteze la versetele ei și pentru ca oamenii cu minte să ia aminte."
Coranul, 38:29

Meditarea asupra Coranului, recitarea lui și cugetarea la versetele sale sporesc, așadar, credința robului.

2. Cunoașterea numelor și atributelor lui Allah

Allah Preaînaltul spune:

﴿قُلِ ٱدْعُواْ ٱللَّهَ أَوِ ٱدْعُواْ ٱلرَّحْمَٰنَ ۖ أَيًّا مَّا تَدْعُواْ فَلَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ﴾

„Spune: «Chemați-L Allah sau chemați-L ar-Raḥmān! Oricum L-ați chema, ale Lui sunt numele cele mai frumoase.»”
Coranul, 17:110 (fragment)

Și spune:

﴿وَلِلَّهِ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ فَٱدْعُوهُ بِهَا﴾

„Ale lui Allah sunt numele cele mai frumoase; chemați-L, așadar, prin ele!”
Coranul, 7:180 (fragment)

Nobilul Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus: „Allah are nouăzeci și nouă de nume, o sută fără unul; cine le cuprinde va intra în Paradis.”[14] Cunoașterea numelor cele mai frumoase ale lui Allah Preaînaltul, înțelegerea sensurilor lor și apoi împlinirea a ceea ce ele cer se numără printre cele mai mari cauze ale sporirii credinței.

3. Meditarea la viața nobilului Profet

Meditarea la viața Profetului, la îndrumarea, buna sa purtare, caracterul, relațiile cu oamenii, lupta, efortul și dărnicia sa și la celelalte însușiri ale lui se numără printre cele mai puternice mijloace de sporire a credinței. De aceea, primele generații se străduiau să învețe viața Profetului și să o predea copiilor și familiilor lor. Zayn al-ʿĀbidīn ʿAlī ibn al-Ḥusayn — Allah să aibă milă de el — a spus: „Eram învățați campaniile Profetului așa cum eram învățați o sură din Coran.”[15]

14 Relatat de al-Buḫārī, nr. 6410, și Muslim, nr. 2677.

15 Relatat de al-Ḫaṭīb, în al-Jāmiʿ li-aḫlāq ar-rāwī wa-ādāb as-sāmiʿ, nr. 1591.

4. Cunoașterea frumuseților religiei islamice

Religia islamică este în întregime frumoasă. Dacă privești actele ei de adorare, vei vedea că sunt cele mai desăvârșite și mai frumoase. Dacă privești crezurile ei, vei vedea că sunt cele mai corecte și mai drepte. La fel, buna sa purtare și însușirile sale morale sunt cele mai desăvârșite, mai frumoase și mai curate. Preaînaltul spune:

﴿ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَٰمَ دِينًا﴾

„Astăzi v-am desăvârșit religia, am împlinit binefacerea Mea asupra voastră și am ales Islamul ca religie pentru voi.”
Coranul, 5:3 (fragment)

Privind aceste frumuseți, robul își sporește iubirea pentru această religie, îndreptarea spre ea și efortul de a o pune în practică.

5. Citirea vieților primelor generații drepte

Citirea vieților primelor generații drepte — precum viața lui Abū Bakr, ʿUmar, ʿUṭmān, ʿAlī și a celorlalți companioni, apoi a urmașilor și a imamilor — cu reflecție, meditație și luare-aminte se numără printre cauzele sporirii credinței. Așa cum s-a spus:

„Spune-mi iar povestea lor, călăuză a caravanei,
căci povestea lor curăță inima însetată.”

Muḥammad ibn Yūnus — Allah să aibă milă de el — a spus: „Nu am văzut nimic mai folositor inimii decât amintirea celor drepți.”[16]

16 Șifat aṣ-ṣafwa de Ibn al-Jawzī, 1/18.

6. Cugetarea la semnele lui Allah din creație

Cugetarea la creația lui Allah — copaci, munți, râuri, mări, văi, cer, pământ, stele, lună și altele — sporește credința. Mai mult, dacă omul ar medita la sine însuși, la felul în care Allah l-a creat în cea mai frumoasă alcătuire și în starea cea mai desăvârșită, ar găsi în aceasta o sporire și o întărire a credinței. Preaînaltul spune:

﴿وَفِيٓ أَنفُسِكُمۡۚ أَفَلَا تُبۡصِرُونَ﴾

„Și în voi înșivă. Oare nu vedeți?"
Coranul, 51:21

Și spune:

﴿سَنُرِيهِمۡ ءَايَٰتِنَا فِي ٱلۡأٓفَاقِ وَفِيٓ أَنفُسِهِمۡ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمۡ أَنَّهُ ٱلۡحَقُّۗ﴾

„Le vom arăta semnele Noastre în zări și în ei înșiși, până când li se va limpezi că acesta este adevărul."
Coranul, 41:53 (fragment)

„În orice mișcare și în orice nemișcare există mereu un martor pentru Allah;
și în fiecare lucru este un semn care arată că El este Unul."

7. Ascultarea lui Allah și împlinirea poruncilor Sale

Am amintit cuvintele lui ʿUmayr ibn Ḥabīb al-Ḥaṭmī și ale altor companioni ai Profetului: credința sporește prin ascultarea lui Allah. Ea sporește prin acte de adorare precum rugăciunea, zakāt, milostenia, preaslăvirea lui Allah, mărturisirea unicității Lui, lăudarea și mărirea Lui, recitarea Coranului și altele. Prin ascultarea lui Allah și împlinirea poruncilor Sale, credința se întărește și sporește. Faptele sunt de trei feluri:

1. Faptele inimii: teama, nădejdea, iubirea, frica plină de venerație, întoarcerea către Allah, încrederea în El și altele.

2. Faptele limbii: preaslăvirea lui Allah, lăudarea și mărirea Lui, poruncirea binelui, oprirea răului și citirea Coranului.

3. Faptele mădularelor: milostenia, rugăciunea, zakāt și mersul în ascultarea lui Allah, Binecuvântat și Preaînalt. Toate acestea sporesc credința.

Aceasta este o prezentare scurtă a lucrurilor prin care credința robului sporește și se întărește. Cât despre cauzele și lucrurile prin care ea slăbește și se micșorează, și acestea sunt, fără îndoială, numeroase. Robului i se cere să le cunoască, pentru a se feri și a se păzi de ele, după cum a spus poetul:

„Am cunoscut răul, nu de dragul răului, ci ca să mă feresc de el;
cine nu deosebește răul de bine cade în el."

Înainte de a trece la lucrurile care micșorează credința, este bine să arăt că lipsa grijii pentru mijloacele sporirii ei, neglijarea întăririi ei și părăsirea preocupării pentru ea sunt, ele însele, o cauză a micșorării credinței.

Cauzele micșorării și slăbirii credinței

Există numeroase cauze și factori de feluri diferite prin care credința se micșorează și slăbește. Îi putem împărți în două mari categorii, din care se ramifică mulți alți factori: **prima categorie**, cauzele lăuntrice sau factorii personali care micșorează credința; **a doua categorie**, cauzele și factorii exteriori care o micșorează.

Cauzele lăuntrice

În prima categorie intră cauzele lăuntrice, care își au originea în omul însuși. Cele mai de seamă sunt următoarele.

1. Necunoașterea

Aceasta este cea mai importantă cauză lăuntrică. Necunoașterea este contrariul cunoașterii. După cum cunoașterea sporește și întărește credința, necunoașterea și puținătatea științei aduc slăbirea ei. De aceea, în multe texte, profeții le-au arătat neamurilor lor că necunoașterea este cauza asocierii și a neascultării în care se află. Preaînaltul spune:

﴿قَالُواْ يَٰمُوسَى ٱجۡعَل لَّنَآ إِلَٰهٗا كَمَا لَهُمۡ ءَالِهَةٞۚ قَالَ إِنَّكُمۡ قَوۡمٞ تَجۡهَلُونَ﴾

„Ei au spus: «Mūsā, fă-ne și nouă o divinitate, așa cum au ei divinități!» El a răspuns: «Sunteți un neam care nu știe.»”
Coranul, 7:138 (fragment)

Și spune:

﴿وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِۦٓ أَتَأْتُونَ ٱلْفَـٰحِشَةَ وَأَنتُمْ تُبْصِرُونَ
أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ ٱلرِّجَالَ شَهْوَةً مِّن دُونِ ٱلنِّسَآءِ ۚ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ
تَجْهَلُونَ﴾

„Și pe Lūț, când i-a spus neamului său: «Săvârșiți voi fapta de rușine, deși vedeți? Vă apropiați voi de bărbați cu dorință, în locul femeilor? Sunteți, mai degrabă, un neam care nu știe.»”
Coranul, 27:54-55

Allah Preaînaltul spune:

﴿قُلْ أَفَغَيْرَ ٱللَّهِ تَأْمُرُوٓنِّىٓ أَعْبُدُ أَيُّهَا ٱلْجَـٰهِلُونَ﴾

„Spune: «Îmi porunciți voi să ador pe altcineva decât Allah, voi, neștiutorilor?»”
Coranul, 39:64

Allah mai spune:

﴿وَقَرْنَ فِى بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ ٱلْجَـٰهِلِيَّةِ ٱلْأُولَىٰ﴾

„Rămâneți în casele voastre și nu vă arătați podoabele așa cum se arătau în vremea de dinainte, a neștiinței.”
Coranul, 33:33 (fragment)

Versetele cu acest înțeles sunt numeroase. Necunoașterea este capul bolii și temelia nenorocirii. Când robul nu cunoaște religia lui Allah și ceea ce îl apropie de El, de aici se nasc săvârșirea păcatelor și abaterea vădită de la religia Lui. Allah spune:

﴿إِنَّمَا ٱلتَّوْبَةُ عَلَى ٱللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ ٱلسُّوٓءَ بِجَهَٰلَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِن قَرِيبٍ فَأُو۟لَٰٓئِكَ يَتُوبُ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾

„Allah primește căința celor care săvârșesc răul din neștiință, apoi se căiesc la scurt timp. Acestora le primește Allah căința. Allah este Binestiutor, Înțelept."
Coranul, 4:17

Neștiința din acest verset înseamnă necunoașterea urmărilor păcatului de către cel care îl săvârșește; printre cele mai importante urmări sunt mânia Domnului împotriva lui și pedeapsa Sa. Omul se afundă astfel în păcat și îl repetă. Oricine Îl neascultă pe Allah este neștiutor în privința numeroaselor vătămări și primejdii pe care acel păcat le aduce în această lume și în Viața de Apoi.

2. Nepăsarea
Când omul este nepăsător față de scopul pentru care a fost creat, credința lui slăbește. Allah a condamnat nepăsarea în Cartea Sa, a avertizat cu cea mai mare putere împotriva căii celor nepăsători și a arătat că ea este o însușire a necredincioșilor. Preaînaltul spune:

﴿وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِ عَنْ ءَايَٰتِنَا لَغَٰفِلُونَ﴾

„Mulți dintre oameni sunt nepăsători față de semnele Noastre."
Coranul, 10:92 (fragment)

Și spune:

﴿يَعْلَمُونَ ظَٰهِرًا مِّنَ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ ٱلْءَاخِرَةِ هُمْ غَٰفِلُونَ﴾

„Ei cunosc doar partea văzută a vieții acestei lumi, iar față de Viața de Apoi sunt nepăsători."
Coranul, 30:7

Nepăsarea — o neatenție care îl cuprinde pe om — este o boală primejdioasă. Ea îl atinge și îl îndepărtează de pomenirea lui Allah, de împlinirea poruncii Sale și de liniștea găsită în ascultarea Lui.

3. Întoarcerea cu spatele la îndrumare
Preaînaltul spune:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِۦ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَآ ۚ إِنَّا مِنَ ٱلْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ﴾

„Cine este mai nedrept decât cel căruia i se amintesc versetele Domnului său, iar el se întoarce apoi de la ele? Noi Ne vom răzbuna pe nelegiuiți."
Coranul, 32:22

A te întoarce de la ceea ce Allah a poruncit este o însușire a nelegiuiților pe care Allah îi pedepsește. Robul nu trebuie să se întoarcă de la vorbirea lui Allah sau de la hadisul Trimisului când le aude; dimpotrivă, are datoria să se îndrepte spre ascultare, împlinire și urmare.

S-a transmis autentic de la Abū Wāqid al-Laytī — Allah să fie mulțumit de el — că, în timp ce Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — ședea în moschee împreună cu oamenii, au venit trei bărbați. Doi s-au apropiat de el, iar unul a plecat. Cei doi s-au oprit lângă Trimisul lui Allah.

Unul a văzut un loc liber în cerc și s-a așezat acolo; celălalt s-a așezat în spatele lor. Al treilea s-a întors și a plecat. După ce a încheiat, Trimisul lui Allah a spus: „Să nu vă spun despre cei trei? Unul a căutat adăpost la Allah, iar Allah i-a oferit adăpost. Altul s-a rușinat, iar Allah S-a rușinat față de el. Cât despre celălalt, el s-a întors de la Allah, iar Allah S-a întors de la el."[17]

4. Uitarea

Când robul uită ceea ce i s-a poruncit, credința sa slăbește. Uitarea este de două feluri:

1. Uitarea pentru care omul nu este scuzat: aceea care are la origine o alegere voită. Din acest fel fac parte cuvintele Preaînaltului:

﴿وَلَا تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ نَسُوا۟ ٱللَّهَ فَأَنسَىٰهُمْ أَنفُسَهُمْ﴾

„Nu fiți asemenea celor care L-au uitat pe Allah, iar El i-a făcut să se uite pe ei înșiși!"
Coranul, 59:19 (fragment)

2. Uitarea pentru care omul este scuzat: aceea care nu este voită, după cum apare în cuvintele Preaînaltului:

﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ إِن نَّسِينَآ أَوْ أَخْطَأْنَا﴾

„Domnul nostru, nu ne pedepsi dacă uităm sau greșim!"
Coranul, 2:286 (fragment)

În hadis s-a arătat că Allah Preaînaltul a spus: „Am făcut aceasta."[18]

17 Relatat de al-Buḫārī, nr. 66, și Muslim, în Ṣaḥīḥ, nr. 2176.

18 Relatat de Muslim, în Ṣaḥīḥ, Cartea credinței, nr. 126.

5. Neascultările și păcatele
După cum credința sporește prin ascultare, ea se micșorează prin neascultare. Felurile neascultării sunt numeroase, iar Profetul le-a arătat atât în general, cât și în amănunt. El a lămurit păcatele mari și pe cele mici în cel mai deplin și mai limpede fel. De aceea, robul trebuie să cunoască și gravitatea păcatelor, precum și primejdia și vătămarea care decurg din ele, pentru a se feri. S-a transmis autentic că Trimisul lui Allah a spus:

„Când robul săvârșește un păcat, pe inima lui se așază un punct negru. Dacă renunță, cere iertare și se căiește, inima îi este lustruită. Dacă revine, punctul se mărește până când îi acoperă inima. Aceasta este rugina pe care Allah a pomenit-o."[19]

﴿كَلَّا ۖ بَلْ ۜ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾

„Nicidecum! Pe inimile lor s-a așezat rugina celor pe care le agoniseau."
Coranul, 83:14

6. Sufletul care poruncește răul
Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّ ٱلنَّفْسَ لَأَمَّارَةٌۢ بِٱلسُّوٓءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّىٓ﴾

„Sufletul poruncește cu stăruință răul, afară de cel de care Domnul meu are milă."
Coranul, 12:53 (fragment)

În cuvântările sale, Profetul cerea adăpost împotriva răului sufletului: „Toată lauda Îi aparține lui Allah. Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și căutăm adăpost la Allah de răul sufletelor

19 Relatat de at-Tirmiḏī, nr. 3334. Al-Albānī l-a considerat bun în at-Tarġīb, nr. 2469.

noastre și de relele faptelor noastre."[20] A cerut astfel adăpost împotriva răului sufletului și a faptei rele.
S-a transmis autentic și ruga pe care i-a predat-o lui Abū Bakr aṣ-Ṣiddīq — Allah să fie mulțumit de el — pentru a o spune dimineața, seara și înainte de culcare:

اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ،
رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ
بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ

„O, Allah, Cunoscător al celor nevăzute și al celor văzute, Făcător al cerurilor și al pământului, Domn și Stăpân al tuturor lucrurilor! Mărturisesc că nimeni nu este vrednic de adorare în afară de Tine. Caut adăpost la Tine de răul sufletului meu și de răul lui Șayṭān și al asocierii la care cheamă."[21]
Invocația transmisă lui Abū Bakr pentru dimineață, seară și culcare

I-a poruncit să ceară dimineața, seara și la culcare adăpost împotriva răului propriului suflet. Sufletul îi poruncește omului răul, stricăciunea și săvârșirea păcatelor, îl cheamă la pieire și caută orice lucru urât. Prin firea sa, el aleargă pe câmpul împotrivirii și al întoarcerii de la îndrumare.

Cauzele exterioare

A doua categorie cuprinde cauzele și influențele exterioare care micșorează credința. Ele se rezumă la trei factori.

20 Această cuvântare a fost relatată de at-Tirmiḏī, în Jāmiʿ, nr. 1105, și de alții. Originea ei se află în Muslim, nr. 868. Al-Albānī a declarat-o autentică în lucrarea sa Ḫuṭbat al-ḥāja.

21 Relatat de at-Tirmiḏī, în Jāmiʿ, nr. 3392, și de alții. Al-Albānī l-a declarat autentic în al-Kalim aṭ-ṭayyib, nr. 22.

1. Șayṭān
El este cel mai primejdios și mai vătămător dintre ei, fiind cel mai înverșunat dușman al omului. Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَٱتَّخِذُوهُ عَدُوًّا ۚ إِنَّمَا يَدْعُواْ حِزْبَهُۥ لِيَكُونُواْ مِنْ أَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ﴾

„Șayṭān este dușmanul vostru; luați-l, așadar, drept dușman! El își cheamă adepții numai pentru ca ei să fie dintre locuitorii Focului.”
Coranul, 35:6

Domnul nostru ne-a prevenit împotriva lui cu cea mai puternică avertizare:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّبِعُواْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيْطَٰنِ ۚ وَمَن يَتَّبِعْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيْطَٰنِ فَإِنَّهُۥ يَأْمُرُ بِٱلْفَحْشَآءِ وَٱلْمُنكَرِ﴾

„O, voi cei care credeți! Nu urmați pașii lui Șayṭān! Cine urmează pașii lui Șayṭān — el poruncește fapta de rușine și răul.”
Coranul, 24:21 (fragment)

Una dintre manifestările primejdiei lui este faptul că îl pândește pe om pe orice cale, fie că este o cale de ascultare de Allah și apropiere de El, fie că este o cale a neascultării. Allah ne-a vestit că Șayṭān a spus:

﴿فَبِمَآ أَغْوَيْتَنِى لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَٰطَكَ ٱلْمُسْتَقِيمَ ثُمَّ لَءَاتِيَنَّهُم مِّنۢ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَٰنِهِمْ وَعَن شَمَآئِلِهِمْ ۖ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَٰكِرِينَ﴾

„Pentru că m-ai lăsat să mă rătăcesc, îi voi pândi pe calea Ta cea dreaptă. Apoi voi veni asupra lor din față, din spate, din dreapta și din stânga, iar Tu nu-i vei găsi pe cei mai mulți dintre ei recunoscători.”
Coranul, 7:16-17 (fragment)

Pe calea ascultării și a apropierii de Allah, îl descurajează și îi pune piedici. Pe calea neascultării, îl îmboldește să meargă și îl împinge spre ea. El este, așadar, una dintre cele mai mari primejdii pentru credință.

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a dat o pildă uimitoare despre starea lui Șayṭān față de om: „Dacă vrei o pildă care i se potrivește, el seamănă cu un câine foarte flămând. Între tine și el se află carne ori pâine. El te urmărește și vede că nu-i poți ține piept iar el este mai aproape de hrană decât tine. Îl alungi și țipi la el, dar el nu se lasă, ci continuă să-ți dea târcoale și să se năpustească asupra celor dinaintea ta.”[22] Prin această pildă a urmărit să arate cât de primejdios este Șayṭān pentru om, dacă acesta nu caută adăpost la Allah împotriva răului lui.

22 At-Tibyān fī aqsām al-Qur'ān, p. 419.

2. Lumea și ispitele ei
Acest factor este foarte primejdios prin efectul de micșorare a credinței, mai ales când lumea devine cea mai mare preocupare a omului și limita cunoașterii sale. Pe măsura lăcomiei, dorinței și amăgirii sale față de lume crește greutatea cu care se îndreaptă spre ascultare și adorare. Allah ne-a prevenit cu cea mai puternică avertizare împotriva amăgirii ei. Preaînaltul spune:

﴿ٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَا ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَا لَعِبٞ وَلَهۡوٞ وَزِينَةٞ وَتَفَاخُرُۢ بَيۡنَكُمۡ وَتَكَاثُرٞ فِي ٱلۡأَمۡوَٰلِ وَٱلۡأَوۡلَٰدِۖ كَمَثَلِ غَيۡثٍ أَعۡجَبَ ٱلۡكُفَّارَ نَبَاتُهُۥ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَىٰهُ مُصۡفَرّٗا ثُمَّ يَكُونُ حُطَٰمٗاۖ وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِ عَذَابٞ شَدِيدٞ وَمَغۡفِرَةٞ مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضۡوَٰنٞۚ وَمَا ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَآ إِلَّا مَتَٰعُ ٱلۡغُرُورِ﴾

„Să știți că viața acestei lumi este numai joacă, distracție, podoabă, laudă între voi și întrecere în bogății și copii. Este asemenea unei ploi a cărei vegetație îi încântă pe cultivatori; apoi se usucă, o vezi îngălbenită, apoi devine fărâme. Iar în Viața de Apoi este pedeapsă aspră, precum și iertare de la Allah și mulțumire. Viața acestei lumi nu este decât o desfătare amăgitoare."
Coranul, 57:20

Versetele cu acest înțeles sunt numeroase. Două lucruri îl ajută pe rob să înțeleagă adevărata natură a lumii, să nu se lege de ea și să caute ceea ce este la Allah și lăcașul Vieții de Apoi: **primul**, să privească lumea, cât de repede trece, piere și se stinge și faptul că el o va părăsi, mai devreme sau mai târziu; **al doilea**, să privească

Viața de Apoi: ea vine curând, este lăcașul statornic și este mai bună și mai durabilă. Dacă robul cugetă la acestea, trage un folos nespus de mare.

3. Tovarășii răi

S-a transmis autentic de la Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — avertizarea împotriva tovarășului rău și a celui corupt: „Omul urmează religia prietenului său apropiat; fiecare dintre voi să ia seama pe cine își alege ca prieten."[23] De aceea, credinciosul nu trebuie să se însoțească decât cu acela a cărui tovărășie îi aduce bine și folos în religia sa și trebuie să se ferească să se amestece cu oricine.

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ — Allah să aibă milă de el — spunea: „Credinciosul nu poate să stea cu oricine dorește."[24]

Sufyān — Allah să aibă milă de el — spunea: „Nimic nu are un efect mai puternic asupra stricării sau îndreptării unui om decât un tovarăș."[25]

ʿAbd Allah ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el — spunea: „Judecați oamenii după prietenii lor apropiați, fiindcă omul se împrietenește numai cu cel care îi place."[26]

Tovărășia nelegiuiților și a oamenilor răi este una dintre cele mai mari cauze ale micșorării și slăbirii credinței; poate duce chiar la stingerea și dispariția ei, după măsura răului acelor oameni și după apropierea de ei.

Printre lucrurile apărute în vremea noastră, care intră în judecata privitoare la tovarăș și sunt chiar mai grave, se află șederea în fața canalelor prin satelit și a site-urilor deviante de pe internet. Prin acestea, dușmanii religiei au reușit să pătrundă în locuințe și case, purtând ispitele și otrăvurile lor și răspândind viciile, josniciile și desfrâul lor, după ce, înainte, nu puteau ajunge la gândurile tinerilor și la mințile copiilor.

---

23 Relatat de Abū Dāwūd, nr. 4833. Al-Albānī l-a considerat bun în aṣ-Ṣaḥīḥa, nr. 927.

24 Relatat de Ibn Baṭṭa, în al-Ibāna, 2/481.

25 Relatat de Ibn Baṭṭa, în al-Ibāna, 2/478.

26 Aceeași sursă, 2/439.

Este cu adevărat dureros că, printre fiii și fiicele musulmanilor, sunt unii care petrec ore îndelungate înaintea acestor ecrane distrugătoare: îi ascultă cu urechile, îi privesc cu ochii și se îndreaptă cu inimile spre ceea ce li se prezintă. Cu trecerea zilelor, ideile rele se strecoară în ei, principiile distructive prind rădăcini, mințile și gândurile sunt invadate, iar răul și stricăciunea sporesc.

Musulmanul are datoria să se păzească pe sine și să-și păzească familia de uneltele distrugerii și de căile răului. Lucrul este foarte primejdios. Allah este Păzitorul, iar cel care se ține strâns de Allah este călăuzit pe o cale dreaptă.

اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لَنَا دِينَنَا الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِنَا، وَأَصْلِحْ لَنَا دُنْيَانَا الَّتِي فِيهَا مَعَاشُنَا، وَأَصْلِحْ لَنَا آخِرَتَنَا الَّتِي إِلَيْهَا مَعَادُنَا، وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لَنَا فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَالْمَوْتَ رَاحَةً لَنَا مِنْ كُلِّ شَرٍّ

O, Allah, îndreaptă-ne religia, care este ocrotirea treburilor noastre; îndreaptă-ne viața de aici, în care ne este traiul; îndreaptă-ne Viața de Apoi, spre care este întoarcerea noastră! Fă ca viața să ne sporească orice bine, iar moartea să ne fie odihnă de orice rău!

Ruga de încheiere a autorului

Îl rog pe Allah, Binecuvântat și Preaînalt, să ne întărească și să ne sporească credința, să o reînnoiască în inimile noastre și să ne facă oameni care călăuzesc și sunt bine călăuziți. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace Profetului nostru Muḥammad, familiei și companionilor săi.

Indice

căință 6
Coran 8, 10
credință 2–4, 21
cunoaștere 6
Șayțān 1, 4, 19–22

LECTURI PENTRU COMUNITATE

Reînnoirea credinței

Credința sporește și slăbește. Pornind de la îndrumarea Profetului și de la grija primelor generații pentru inimă, această lucrare arată cauzele întăririi credinței și lucrurile de care credinciosul trebuie să se ferească.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro